

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

вул. І.Франка, 19, м. Київ, 01601,
телефон 235-23-78 факс 235-32-57
E-mail: info@mincult.gov.ua

№
09.11.2016 936/9-3/55-16
На № _____

На Ваш запит надсилаємо облікову карточку на елемент нематеріальної культурної спадщини «Козацькі пісні Дніпропетровщини».

Додаток: на 17 арк.

Заступник Міністра культури –
керівник апарату

Р.В. Карандєєв

ОБЛІКОВА КАРТКА

«   Козацькі пісні Дніпропетровщини   »
(назва елемента нематеріальної культурної спадщини)

1. Назва елемента нематеріальної культурної спадщини
<i>Офіційна/визнана назва елемента, яка буде міститись у опублікованих матеріалах. (Не більше 10 слів).</i>
Козацькі пісні Дніпропетровщини
2. Інша назва елемента (якщо це можливо та необхідно)
<i>Це може бути назва, яку використовує громада(и), група(и), окрема(і) особа(и), пов'язані з побутуванням елемента, або назва, під якою елемент уже відомий.</i>
Козацькі пісні
3. Регіон, область, район або місцевість основного побутування елемента
Дніпропетровська область
4. Загальна характеристика елемента
4.1. Визначення громад(и), груп(и) або окремих осіб (носіїв), що мають пряме відношення до елемента, та місце їхнього перебування
<i>Оскільки нематеріальна спадщина може бути визначена тільки у зв'язку з певною громадою, групами чи особами, які вважають її частиною своєї культурної спадщини, важливо чітко визначити громади, групи або осіб, що мають безпосереднє відношення до побутування елемента. Інформація, подана в цьому пункті, повинна уможливити з'ясування, які саме групи найтісніше пов'язані з елементом та можуть бути його носіями.</i>
Носії елемента «Козацькі пісні Дніпропетровщини» не становлять якоїсь однієї громади. В одних місцях вони об'єднані у фольклорні аматорські колективи, як, наприклад, у м. Жовті Води (ансамбль «Знахідка»), у м. Підгородне Дніпропетровського р-ну (ансамбль «Криниця»), у с. Богуслав Павлоградського р-ну (ансамбль «Богуславочка»). В інших місцях носіями елемента «Козацькі пісні» є окремі особи, які не беруть участі у художніх колективах (наприклад, Анна Михайлівна Должанська, 1918 р.н. з смт. Межова Межівського р-ну; Катерина Григорівна Скиба, 1929 р.н. з с. Красний Під Широківського р-ну), або неформальні гурти, які збираються при нагоді (вихідний, свято, просто поспівати коло хати) (наприклад, такий гурт у с. Капулівка Нікопольського р-ну у складі: Федоренко Надія Семенівна, 1927 р.н, Іванчура Марія Кіндратівна, 1934 р.н., Біляєва Ольга Григорівна, 1930 р.н.).
4.2. Географічне розташування та зона побутування елемента

Цей пункт має визначати територію поширення елемента, по можливості вказавши географічне розташування місця, де він зосереджений.

Якщо схожі елементи існують у сусідніх місцевостях, слід це також вказати.

Елемент «Козацькі пісні Дніпропетровщини» був поширений по території всієї Дніпропетровської області, про що свідчать фольклорні експедиції, проведені на початку 2000-х років фахівцями НДЛ українського фольклору, народного говору та літератури Нижньої Наддніпряниці Дніпропетровського національного університету ім. Олесь Гончара та членами Всеукраїнської асоціації молодих дослідників фольклору. На той момент значні здобутки у збереженні народної пісні, у тім числі козацької пісні, були у Васильківському р-ні (с. Дебальцеве), Криворізькому р-ні (с. Інгулець), Магдалинівському р-ні (села Гупалівка, Личкове та Могилів); Новомосковському р-ні (села Голубівка, Піщанка, Івано-Михайлівка); Павлоградському р-ні (села Кочережки, Богуслав, Межиріч, В'язівок); Покровському р-ні (села Олексіївка, Катеринівка, Велика Михайлівка, Гаврилівка, Романки), Солонянському р-ну (село Калинівка, хутір Гроза, селище Солоне), Томаківському р-ні (с. Добра Надія), Царичанському р-ні (села Турове, Могилів, Цибульківка); Широківському р-ні (с. Новокурське), Юр'ївському р-ні (чоловічій ансамбль села Новов'язівок). Проте поважний вік носіїв елемента та майже відсутність процесу міжпоколінної передачі роблять його дуже вразливим та не гарантують його збереження у виявлених місцях побутування.

Експедиції, що були проведені у 2014 році, виявили такі точки збереження цього елемента – с. Капулівка Нікопольського р-ну, с. Богуслав Павлоградського р-ну, с. Красний Під та с. Новокурське Широківського р-ну, смт. Межова Межівського р-ну, м. Жовті Води, м. Підгородне, с. Сурсько-Михайлівка Солонянського р-ну.

Враховуючи, що покозачення України розпочалося саме з Нижньої Наддніпряниці (останні 5 Запорізьких Січей, з 1581 по 1775 роки, знаходилися на території нинішньої Дніпропетровської обл.), козацькі пісні, що побутували на цій території, були також занесені і в інші місцевості України, натомість там вони набули інших рис та характеру. Крім того,

з'ясування стану їхнього побутування зараз, вимагає проведення відповідних досліджень.

4.3. Галузь спадщини, яка представлена елементом

Визначається одна або більше галузей, що визначені у ст.2.2. Конвенції, в яких проявляється цей елемент. Може бути вказано іншу галузь нематеріальної культурної спадщини, де може проявлятися елемент.

ст.2.2. Конвенції:

- a) усних традицій та формах вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини;*
- b) виконавському мистецтві;*
- c) звичаях, обрядах, святкуваннях;*
- d) знаннях та практиці, що стосуються природи та всесвіту;*
- e) традиційних ремеслах.*

- a) усних традицій та формах вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини;
- b) виконавське мистецтво.

5. Короткий опис елемента

Короткий опис елемента спадщини, що дасть уявлення про нього.

Не більше 500 слів

Козацтво як окремий стан до тепер не зберігся, тому приналежність тієї чи іншої пісні до козацької визначається за такими ознаками, як текст та музична мова.

В першу чергу, можна вважати «козацькими піснями» ті пісні, в яких змальовуються козацькі походи (наприклад, «Ой, гук, мати, гук» з с. Капулівка Нікопольського р-ну), пісні про козацьких ватажків (наприклад, пісня про козацького полковника Данила Нечая «Ой з-за гори та ще й з-за лиману» з м. Жовті Води), козацька лірика (наприклад, «Із-за гір, з-за гір» з м. Підгородне), козацький романс (наприклад, «Ішов козак з Дону» з с. Велика Михайлівка Покровського р-ну). В цих піснях текст іде або від невизначеного розповідача, або від самого козака.

Певною мірою «козацькими піснями» можна вважати пісні, в яких змальовуються стосунки між козаком та дівчиною. Хоч у цих піснях текст зазвичай іде від дівчини, натомість їхня музична мова тотожна пісням першої групи (хіба що за виключенням козацького романсу) (наприклад, «Садом-садом, пшениченька ланом» з смт. Межова Межівського р-ну).

Проте не всі пісні, в яких співається про козаків, є козацькими піснями. До козацької тематики зверталися автори пісень, що були створені в роки

боротьби за незалежність України 1917 – 1921 років, наприклад, пісні «Їхав козак на війноньку» або «Стоїть козак на чорній кручі». Ці пісні виконуються по селах, але виконавці старшого віку зневажливо відносяться до цих пісень, називаючи їх «триндичками» (наприклад, у с. Кочережки Павлоградського р-ну).

Музичній мові козацьких пісень властива розлогість мелодії, протяжність кожної музичної фрази (народні виконавці з с. Капулівка Нікопольського р-ну називають такого типу пісню «затяжна»), помітне тривання в часі кожного музичного фрагменту, навіть окремих звуків; текст пісні часто «губиться» у мелодичних розспівах окремих складів; зустрічається, як художній прийом, недоспівування окремих слів з одночасним початком іншої музичної фрази. Під час виконання пісень виконавцям властивий самозаглиблений, зосереджений стан, наближений до молитви-медитації. Козацькі пісні виконуються без супроводу музичних інструментів, зазвичай гуртом (за виключенням пісень, що належать до репертуару кобзарів-бандуристів, які виконуються соло, найчастіше під супровід бандури; ще 15 – 20 років тому могла йти мова про залишки кобзарської побутової традиції у Нікопольському р-ні, але на сьогодні за відсутності спадкоємності явище майже вичерпано).

Для будови гуртової козацької пісні властивий сольний заспів та сольний верхній голос. Ці функції народні виконавці, відповідно, називають дієсловами «заводити» та «виводити» («тягти»). Під впливом діяльності народних хорів верхній голос може виконувати група осіб (як, наприклад, у фольклорному ансамблі «Знахідка» з м. Жовті Води). Це призводить до спрощення мелодії верхнього голосу, втрати виконавської індивідуальності.

Гуртова частина пісні зазвичай має триголосу будову (сольний верхній голос та гуртові середній і нижній голос). В с. Богуслав Павлоградського р-ну в деяких піснях жінки додають четвертий, найнижчий голос, який, фактично, є імітацією чоловічої партії («басити»).

Козацькі пісні виконуються зазвичай голосним насиченим звуком з формуванням його у грудній клітині, причому манера виконання є спільною

як для чоловіків, так і для жінок.

Козацькі пісні в наш час частіше виконують самі жінки, рідше трапляються змішані гурти. Гуртовий чоловічий спів є реліктовим явищем, хоча за згадками жінок, чия юність припала на першу половину ХХ ст., гуртовий чоловічий спів раніше був надзвичайно поширеним явищем. Восанне зразки чоловічого гуртового співу були зафіксовані у 2000 році у с. Гаврилівка Покровського р-ну керівником фольклорного ансамблю «Буття» (м. Київ) Бутом Олегом Васильовичем та на початку 2000-х років фольклористами Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара у с. Новов'язівка Юр'ївського р-ну та с. Піщанка Новомосковського району.

6. Матеріальні предмети, пов'язані з елементом

Зазначаються предмети (наприклад, інструменти, одяг, ритуальні предмети, певне місце тощо), які пов'язані із побутуванням елемента та без яких неможливе практикування елемента.

Не більше 200 слів.

Зараз не існує матеріальних предметів, пов'язаних із практикуванням елемента. В історичній перспективі при виконанні сольних козацьких пісень могла використовуватися бандура.

7. Стисле визначення ступеня життєздатності елемента, потреби в заходах з метою його охорони

7.1. Подається опис ступеня життєздатності елемента на даний момент, що включає:

А) вік носіїв елемента та вік інших членів громади, яким даний елемент є цікавим (слухачам, глядачам, учасникам обрядів, споживачам традиційних знань, користувачам виробів народних промислів, тощо);

Б) широту охоплення елементом членів громади (приблизна кількість носіїв) та широту розповсюдження в плані географічного ареалу;

В) способи передачі елемента в громаді від покоління до покоління і опис цього процесу;

7.2. Загрози нинішньому побутуванню елемента (якщо такі є), або ризики для його побутування, що можуть виникнути у майбутньому (якщо такі є). Дати оцінку, чи потребує зазначений елемент охорони на даний момент.

7.3. Подається приблизний опис заходів, завдяки яким можна уникнути існуючих загроз або майбутніх ризиків

Кількість слів – за потребою.

7.1. А) Виконавцями козацьких пісень в переважній більшості є люди похилого віку. В с. Богуслав Павлоградського р-ну - фольклорний ансамбль «Богуславочка» - 7 осіб, з яких 6 є 1932 – 1939 років народження; в

м. Підгородне – фольклорний ансамбль «Криниця» - 9 осіб, з яких 7 є 1934 – 1942 років народження; в м. Жовті Води – фольклорний ансамбль «Знахідка» - 12 осіб, з яких 11 є 1933 – 1943 років народження і т.д. Така ситуація є характерною для всієї Дніпропетровщини.

Нажаль, під впливом ЗМІ, а також стереотипів, сформованих діяльністю радянських «народних хорів», про те, що народна пісня – це весела пісня, протяжна козацька пісня є незатребуваною, насамперед у організаторів всіляких концертів, свят, фестивалів, які вважають, що фольклорний колектив – це обов’язково веселий колектив, який співає жартівливі пісні під супровід баяна. В результаті слухач просто не знає про існування іншого фольклору, яким є козацька пісня. Яскравою є ситуація з ансамблем «Криниця», багатючий репертуар якого не підійшов для популярної зараз телепередачі «Фольк-мюзік». В результаті колектив виконував на цій передачі сучасну жартівливу авторську пісню.

Як показали проведені фольклорні експедиції, навіть на більшість учасників клубних фольклорних колективів с. Капулівка Нікопольського р-ну (гурт «Калинонька»), с. Зайцеве Синельниківського р-ну (колектив «Срібні джерела») виконання протяжних пісень найстарішими мешканцями цих же сіл справляло враження «культурного потрясіння».

Б) У пропорційному відношенні до членів громади, носіїв елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини» гранично мало. З’ясування справжнього числа носіїв старовинної козацької багатоголосої манери співу передбачає дослідження усієї території області методом посадибного опитування, хоча наочне зменшення кількості носіїв елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини», порівняно з минулими роками, очевидне.

Географічний ареал поширення елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини» охоплює майже всю Дніпропетровську область, за виключенням сіл, в яких компактно проживають представники інших національностей (росіяни, білоруси тощо).

В) Елемент «Козацькі пісні Дніпропетровщини» передається усним шляхом. Раніше цей процес передачі був більшою мірою «вертикальним»: діти вчили

козацькі пісні від своїх батьків або бабусь-дідусів. Зараз цей процес передачі фактично повністю зруйнований. В межах діючих фольклорних ансамблів «Богуславочка» (с. Богуслав Павлоградського р-ну), «Знахідка» (м. Жовті Води), «Криниця» (м. Підгородне Дніпропетровського р-ну) відбувається горизонтальний процес передачі – коли молодші учасники цих колективів вчать пісні від старших учасників. Але цей процес передачі не забезпечує збереження елемента «Козацькі пісні Дніпропетровщини», тому що, з одного боку, кількість молодших учасників у цих фольклорних ансамблях є вкрай малою, а з другого боку, ці «молодші» учасники насправді теж вже досягли пенсійного віку.

7.2 Елемент «Козацькі пісні Дніпропетровщини» знаходиться у критичному стані, існує пряма загроза його зникнення протягом найближчих 2-5 років, оскільки вік виконавців козацьких пісень починається від 70-80 років. При цьому міжпоколінний процес передачі козацьких пісень фактично відсутній. Самі виконавці козацьких пісень гостро відчувають минуність свого мистецтва, яке, на думку всіх виконавців, вичерпується їхнім людським віком.

Крім фізичного чинника, загрозу елементу становить незатребуваність справжньої, протяжної козацької пісні в побуті та під час сценічних виступів. Нажаль триває практика презентації фольклорних творів як розважальних, ще й досі пісні виконуються у радянській самодіяльній сценічній традиції, з музичним супроводом під баян, а репертуар більшості аматорських колективів, які працюють при будинках культури, становлять популярні жартівливі народні і авторські пісні.

Відсутність площадки для звучання протяжної козацької пісні суттєво обмежує коло потенційних продовжувачів цього елемента.

7.3. Першочерговим заходом з охорони елемента «Козацькі пісні Дніпропетровщини» є організація процесу міжпоколінної передачі цього елемента.

Іншим важливим заходом з охорони є підняття значимості козацької пісні в суспільстві, що може бути зроблено через сучасні форми сценічних дійств,

виступи, радіо-, телепередачі, соціальну рекламу, навчальні програми у загальноосвітніх школах, середніх та вищих навчальних закладах.

Ще одним важливим заходом з охорони є здійснення фольклорних експедицій та відображення їхніх результатів (розміщення записаних матеріалів) в Інтернеті.

Доцільним було би створення окремого мультимедійного сайту, присвяченого козацьким пісням Дніпропетровщини, який би містив не тільки сучасні записи пісень, але й записи з фольклорних архівів попередніх років, коли традиція виконання козацьких пісень була в кращому стані.

8. Заходи щодо охорони елемента

Визначити, які проводились, проводяться і плануються заходи з охорони даного елемента нематеріальної культурної спадщини для забезпечення його життєздатності, та рівень залучення до них членів громади, зокрема носіїв елемента.

Для забезпечення життєздатності елемента, що є необхідною умовою охорони нематеріальної культурної спадщини, можуть здійснюватися заходи за наступними напрямками:

- *Ідентифікація й визначення елементів нематеріальної культурної спадщини, зокрема шляхом складання переліків (реєстрів) елементів.*
- *Фіксація.*
- *Дослідження.*
- *Популяризація.*
- *Актуалізація.*
- *Підвищення ролі спадщини в житті суспільства/регіону.*
- *Забезпечення передачі спадщини від покоління до покоління, зокрема шляхом формальної та неформальної освіти.*
- *Відродження різних аспектів спадщини.*
- *Інші заходи.*

Слід описати застосовані заходи.

Не більше 500 слів.

На даний момент проводяться наступні заходи з охорони:

1) Фіксація: з 03.07.2014 року проведено 8 фольклорних експрес-експедицій за участю та експедиційним планом науковців НДЛ українського фольклору, народного говору та літератури Нижньої Наддніпрянщини Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, під час яких здійснювалися записи мешканців с. Зайцеве Синельниківського р-ну, с. Преображенка та смт. Межова Межівського р-ну, с. Красний Під, с. Рози Люксембург та с. Новокурське

Широківського р-ну, м. Жовті Води, с. Капулівка Нікопольського р-ну, м. Підгородне Дніпропетровського р-ну, селище Чаплі м. Дніпропетровськ, с. Сурсько-Михайлівка Солонянського р-ну.

2) Підвищення ролі спадщини в житті суспільства/регіону:

05.05.2014 р. у Медіа-центрі «Дніпр Пост» (м. Дніпропетровськ) відбулася прес-конференція «Врятуємо козацькі пісні – врятуємо самобутність Дніпропетровщини», за участі голови Дніпропетровської обласної ради Євгена Григоровича Удода та фольклорного ансамблю «Богуславочка» з с. Богуслав Павлоградського р-ну. На цій зустрічі було презентовано проект по збереженню елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини», що включає, зокрема, його просування до Списку нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони, який ведеться ЮНЕСКО. Захід мав широкий розголос в місцевих та всеукраїнських ЗМІ.

03.06.14 року у приміщенні Дніпропетровської обласної ради була проведена нарада голови Дніпропетровської облради Є.Г. Удода з представниками районів Дніпропетровської області (голови та заступники голів районних рад, керівники комісій по культурі районних рад, представники відділів культури райдержадміністрацій, керівництво обласного відділу культури), на якій було представлено проект по збереженню елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини», зокрема його просуванню до Списку нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони, який ведеться ЮНЕСКО та піднято питання проведення відповідних заходів з охорони елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини» на місцях. Захід також мав висвітлення у місцевих ЗМІ.

31.07.14 р. проведено зустріч голови Дніпропетровської облради Є.Г. Удода з учасниками фольклорного ансамблю «Криниця» м. Підгородне Дніпропетровського р-ну, на якій піднімалися питання збереження козацьких пісень. Зустріч широко висвітлювалася у місцевих ЗМІ.

22.08.14 року у м. Києві в рамках презентації нематеріальної культурної

спадщини Дніпропетровщині у Національному історико-культурному заповіднику «Києво-Печерська Лавра» відбулося представлення проекту по збереженню елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини», за участі заступника Голови Дніпропетровської облради Тетяни Федорівни Дацько.

13.09.2014 р. у Центральному парку культури та відпочинку ім. Т. Шевченка м. Дніпропетровська відбувся фестиваль «Козацькі пісні Дніпропетровщини», на якому було проведено конкурс серед виконавців автентичного фольклору (старовинних козацьких пісень) – представників міст і районів області. Захід ставив за мету підтримку виконавців козацьких пісень та популяризацію цих пісень у суспільстві.

3) Інше:

А) На Дніпропетровщині прийнята і діє Програма збереження та розвитку об'єктів культурної і природної спадщини, розташованих на території Дніпропетровської області, на 2014 – 2019 роки (рішення Дніпропетровської обласної ради від 31.01.2014 № 524-25/VI). Програмою передбачена низка заходів направлених на виявлення, збереження, популяризацію, передачу майбутнім поколінням об'єктів культурної та природної спадщини Дніпропетровської області. Зокрема, розробка номінацій, кодексу етики, укріплення партнерських відносин для обміну досвідом збереження об'єктів культурної спадщини, участь у програмах обміну на регіональному, міжрегіональному, міжнародному рівнях, підготовка облікової, іншої документації для об'єктів культурної спадщини регіону для занесення до відповідних Національних списків та реєстрів, моніторинг стану збереження об'єктів, сприяння довготерміновій охороні й менеджменту об'єктів культурної спадщини, розробка та підтримка сайту об'єктів культурної та природної спадщини Дніпропетровської області, організація та проведення регіональних, всеукраїнських, міжнародних форумів, фестивалів, виставок, організація участі виступів творчих колективів тощо. На виконання завдань і заходів програми у 2014 році планувалося передбачити фінансування за рахунок коштів обласного бюджету у сумі 35 740,0 тис. грн., з них на розробку

номінації по козацьким пісням 1 270 тис грн. Проте, у зв'язку з розпорядженням Кабінету Міністрів України про економію видатків бюджету фінансування заходів програми у 2014 році мінімізоване. Нині передбачене фінансування на такі заходи: проведення фольклорних експедицій, розробка й підтримка сторінки «Спадщина ЮНЕСКО» з вкладкою «Козацькі пісні Дніпропетровщини» (у стадії розробки), оцифровка записів козацьких пісень, збір інформації та підготовка номінаційного дос'є, проведення організаційних заходів (фестиваль, презентації, наради, прес-конференції тощо).

Б) Оцифровані з бабін записи попередніх років НДЛ українського фольклору, народного говору та літератури Нижньої Наддніпрянщини Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара (644 Мб, загальним хронометражем 352 хвилини).

В) Проведена зустріч із ректором Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара Миколою Вікторовичем Поляковим, на якій піднімалося питання відновлення діяльності НДЛ українського фольклору, народного говору та літератури Нижньої Наддніпрянщини; питання перебуває на контролі голови Дніпропетровської облради Є.Г. Удода.

Г) Надіслані листи-звернення з проханням передати копії аудіозаписів козацьких пісень Дніпропетровщини, які містяться в архівах Національного радіо України (була отримана позитивна відповідь; триває робота по оформленню договорів на використання відповідних записів), Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнографії НАН України (отримана відповідь про готовність співпрацювати і відсутність інформації), Київського національного університету культури і мистецтв (відповіді не отримано), Дніпропетровської обласної державної телерадіокомпанії (була отримана позитивна відповідь; триває робота по оформленню договорів на використання відповідних записів; підписано договір на надання послуг з оцифровки записів, робота триває).

Д) Зібрана інформація по аматорським фольклорним колективам області

(для координації фольклорних експедицій та з'ясування питання, які з цих колективів можуть бути донорами, а які – реципієнтами козацьких пісень).

Є) Зібрана історична інформація від:

КЗК „Дніпропетровський національний історичний музей імені Д.І. Яворницького” Дніпропетровської обласної ради”:

довідка про козацькі пісні, зібрані на теренах Дніпропетровської області;

перелік поселень м. Дніпропетровська, які мають козацькі корені;

перелік козацьких слобод, зимівників і містечок, що мали постійне населення станом на 1770 рік;

перелік козацьких слобод та поселень, що увійшли до складу інших населених пунктів Дніпропетровської області;

населених пунктів Дніпропетровської області з метою з'ясування, які з них за походженням є козацькими слободами (для координації проведення фольклорних експедицій). З 35 міст та районів області на території 19 знаходилися паланки або козацькі слободи, в 17 існують аматорські ансамблі, колективи, виконавці пісень. Проте інформація щодо виконавців фольклору і козацьких пісень потребує дослідження.

Ж) Формується контент сайту “Козацькі пісні Дніпропетровщини”.

Із заходів з охорони, які планується проводити найближчим часом:

А) Подальше проведення фольклорних експедицій.

Б) Проведення консультацій з експертами, носіями елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини» (в т.ч. з керівниками фольклорних колективів, що презентують козацькі пісні Дніпропетровщини), зацікавленими установами та організаціями з метою передачі елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини» молодшому поколінню.

9. Участь зацікавлених сторін у підготовці облікової картки

9.1 Які зацікавлені сторони (наприклад, громади, органи місцевого самоврядування, недержавні організації, творчі спілки, музеї, дослідницькі установи, експертні центри та інші) брали участь у процесі підготовки облікової картки і в чому це проявлялося.

Дніпропетровська обласна рада – загальне керівництво проектом по

збереженню елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини».

«Центр народної творчості «Дивокрай» Дніпропетровської облради» - оперативне керівництво проектом по збереженню елементу «Козацькі пісні Дніпропетровщини».

Науково-дослідна лабораторія українського фольклору, народного говору та літератури Нижньої Наддніпрянщини Дніпропетровського національного університету ім. Олесь Гончара – здійснення фольклорних експедицій, надання аудіо записів пісень, інформаційних довідок про виконавців фольклору.

ГО «Всеукраїнська асоціація молодих дослідників фольклору» - узагальнення зібраної інформації.

КЗК „Дніпропетровський національний історичний музей імені Д.І. Яворницького” Дніпропетровської обласної ради” – надання історичних, інформаційних довідок, доступ до архівних даних.

Міжнародна громадська організація «Гвардія українського козацтва» - консультативна допомога у зборі інформації.

9.2 Згода носіїв елементу на його занесення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України

Згідно вимог ЮНЕСКО, носії елементів нематеріальної культурної спадщини повинні надати свою попередню, інформовану та вільну згоду на занесення елементу до того чи іншого переліку. Якщо елемент планується в подальшому представити до Списків ЮНЕСКО (Репрезентативний список нематеріальної культурної спадщини людства та Список нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони) така згода є обов'язковою.

Надайте інформацію, у який спосіб було отримано згоду носіїв елементу (якщо така згода була отримана) на представлення елементу до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України:

- *Письмова згода*

- *Згода, зафіксована на аудіо*

- *Згода, зафіксована на відео*

- *Згода не запитувалася*

(потрібне підкреслити)

10. Документація / джерела

Подається реєстр фото-, аудіо- та відео- матеріалів, зібраних під час підготовки облікової картки (у разі наявності доступу до них у мережі Інтернет – зазначається відповідна електронна адреса).

За бажанням можуть бути вказані друковані, електронні та інші джерела, що репрезентують елемент і дослідження про нього (при подачі друкованих джерел використовується стандартний бібліографічний формат).

9 реєстрів музичного матеріалу (додаються), записаного під час фольклорних експрес-сесій:

Реєстр № 1 та № 2 с. Зайцеве Синельниківського р-ну

Реєстр № 3 с. Преображенка Межівського р-ну

Реєстр № 4 смт. Межова

Реєстр № 5 м. Жовті Води

Реєстр № 6 с. Капулівка Нікопольського р-ну

Реєстр № 7 м. Підгородне

Реєстр № 8 с. Сурсько-Михайлівка Солонянського р-ну

Реєстр № 9 с. Красний Під, с. Рози Люксембург, с. Новокурське Широківського р-ну

Музичний матеріал здебільшого було продубльовано на відео, загальний об'єм відеоматеріалів становить 180 Гб.

Фотозйомка велась у всіх населених пунктах, де проводилися фольклорні експрес-сесії. Загальна кількість фото становить більше 140 одиниць.

Друковані джерела:

Гей, гук, мати, гук! Пісні Апостолівщини, зібрані бандуристом В.І. Кириленком. – Дніпропетровськ: Видавництво «Навчальна книга», 1997. – 271 с.

11. Контактна інформація

11.1. ПІБ відповідальної особи (осіб), із зазначенням місця роботи, посади, телефону та e-mail.

Надається інформація про особу(и), відповідальну(і) за підготовку облікової картки.

Фетисов Ілля Борисович, Голова Всеукраїнської асоціації молодих дослідників фольклору, 050-383-10-15, 093-642-62-15, vamdf@yahoo.com

11.2. Назва відповідальної організації, поштова адреса, телефон, e-mail та адреса офіційного сайту.

Надається інформація про організацію, відповідальну за підготовку облікової картки та збереження документації по елементу

Комунальне підприємство „Центр народної творчості „Дивокрай” Дніпропетровської обласної ради”; директор Філінова Лариса Олександрівна; **поштова адреса:** 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 52, 1-й поверх; тел. +38 (0562) 375-51-05, тел./ф. +38 (0562) 375-51-26; tur-and-rem@mail.ru; <http://divokraj.com.ua/>

12. Перелік допоміжних матеріалів

Подається перелік допоміжних матеріалів, які додаються до облікової картки і наочно демонструють елемент (фото – не більше 10 од., аудіо – не більше 5 записів, до 30 хв.; відео – не більше 5 записів, до 30 хв.).

Зазначені матеріали будуть опубліковані разом із обліковою карткою.

Аудіо:

1. «Ой з-за гори та ще й з-за лиману» – історична пісня про козацького полковника Данила Нечая. Виконує фольклорний ансамбль «Знахідка» м. Жовті Води.
2. «Із-за гір, з-за гір вилітав сокіл» - протяжна козацька лірика. Виконує фольклорний ансамбль «Криниця» м. Підгородне.
3. «Ой ти дубе та й кучерявий» – лірика про козацьке кохання. Виконує фольклорний ансамбль «Богуславочка» с. Богуслав Павлоградського р-ну.

Відео:

1. «Як жив в Січі старий-сивий на прізвіще Чалий» - історична пісня про козака Саву Чалого. Виконує учасниця фольклорного ансамблю «Калинонька» с. Капулівка Нікопольського р-ну.
2. «Соловею-канарею» - лірична пісня. Виконує фольклорний ансамбль «Знахідка» м. Жовті Води.

Фото:

Фото № 1 Виступає фольклорний ансамбль «Богуславочка» с. Богуслав Павлоградського р-ну Дніпропетровської обл. у складі (зліва направо) Ковальова Галина Олексіївна, 1932 р.н., Хорольська Євгенія Іванівна, 1956р.н., Лепетюх Неля Вікторівна, 1939 р.н., Хорольська Галина Олексіївна,

1936 р.н., Лоза Ганна Іванівна, 1933 р.н., Нагорна Катерина Степанівна, 1936 р.н., Гордиченко Ольга Іванівна, 1937 р.н. Презентація проекту по збереженню козацьких пісень Дніпропетровщини у Медіа-центрі «Дніпр Пост», 05.05.14 р.

Фото № 2 Презентація проекту по збереженню козацьких пісень Дніпропетровщини у Медіа-центрі «Дніпр Пост», 05.05.14 р. На передньому плані – учасниці фольклорного ансамблю «Богуславочка» с. Богуслав Павлоградського р-ну Дніпропетровської обл.

Фото № 3 Учасниці фольклорного ансамблю «Богуславочка» с. Богуслав Павлоградського р-ну Дніпропетровської обл. (зліва направо) Хорольська Галина Олексіївна, 1936 р.н., Лоза Ганна Іванівна, 1933 р.н., Нагорна Катерина Степанівна, 1936 р.н., Гордиченко Ольга Іванівна, 1937 р.н. та керівник фольклорного ансамблю «Божичі» (м. Київ) Ілля Фетисов. Презентація проекту по збереженню козацьких пісень Дніпропетровщини у Медіа-центрі «Дніпр Пост», 05.05.14 р.

Фото № 4 Учасниці фольклорного ансамблю «Богуславочка» с. Богуслав Павлоградського р-ну Дніпропетровської обл. (зліва направо) Лоза Ганна Іванівна, 1933 р.н. та Нагорна Катерина Степанівна, 1936 р.н. Презентація проекту по збереженню козацьких пісень Дніпропетровщини у Медіа-центрі «Дніпр Пост», 05.05.14 р.

Фото № 5 Співає Добжанська Ганна Михайлівна, 1918 р.н. Запис у смт. Межова Межівського р-ну 09.07.2014 р.

Фото № 6 Співає неформальний фольклорний гурт з с. Капулівка Нікопольського р-ну у складі: Іванчура Марія Кіндратівна, 1934 р.н., Федоренко Софія Василівна, 1938 р.н., Гужва Валентина Кіндратівна, 1941 р.н., Колесник–Іванчура Олена Кіндратівна, 1937 р.н., Копаниця–Грищенко Олена Іванівна, 1949 р.н. Запис 22.07.2014 р.

Фото № 7 Співає фольклорний ансамбль «Криниця» м. Підгородне у складі (зліва направо): Барабан Олексій Савелійович, 1930 р.н., Сивогривова Тамара Тихонівна, 1942 р.н., Корнута Марія Максимівна, 1934 р.н., Карапиш Катерина Іванівна, 1954 р.н., Поліщук Любов Іванівна 1967 р.н., Полив'яна

Раїса Василівна, 1938 р.н., Колеснік Валентина Іларіонівна, 1940 р.н.,
Заугольна Марія Іванівна, 1938 р.н., Напреев Анатолій Михайлович, 1938 р.н.
Запис 31.07.2014 р.

Фото № 8 Голова Дніпропетровської обласної ради Євген Григорович Удод
обговорює з учасниками фольклорного ансамблю «Криниця» м. Підгородне
питання збереження козацьких пісень Дніпропетровщини. Зустріч
31.07.2014 р.

Фото № 9 Учасники фольклорного ансамблю «Криниця» м. Підгородне
(зліва направо) Полив'яна Раїса Василівна, 1938 р.н., Колеснік Валентина
Іларіонівна, 1940 р.н., Заугольна Марія Іванівна, 1938 р.н., Напреев Анатолій
Михайлович, 1938 р.н. Запис 31.07.2014 р.

Фото № 10 Учасники фольклорного ансамблю «Криниця» м. Підгородне
(зліва направо) Барабан Олексій Савелійович, 1930 р.н., Сивогривова Тамара
Тихонівна, 1942 р.н.

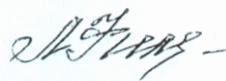
13. Дата заповнення облікової картки

06.10.2014 р.

14. Засвідчення

Облікова картка засвідчується керівником відповідальної за підготовку облікової картки організації

Директор КП «Центр народної
творчості «Дивокрай»
Дніпропетровської обласної ради»

Л.О. ФІЛІНОВА

